

Alícia Guidonet: “Visc arrelada en Déu; l’espai i el temps són secundaris”

Dill, 3/02/2020 per Catalunya Religió

(*Laura Mor -CR*) Té un parlar calmos, la mirada contemplativa i cap rastre de proselitisme. Se sent còmode en el diàleg amb els que pensen diferent. Fa un any que **Alícia Guidonet** va celebrar els vots com a Filla del Cor de Maria, coincidint amb el dia de la vida religiosa. Un punt i seguit del que considera “una trajectòria de vida cristiana molt curta”. Costa trobar entrevistes publicades a d’altres Filles del Cor de Maria. Més aviat les defugen, perquè viure la fe amb discreció és part del seu carisma.

Alícia Guidonet (Barcelona, 1969) va estudiar infermeria i antropologia. Dos àmbits de formació que responen a una de les seves grans crides: conèixer l’èsser humà. Mentre la infermeria li ofería, diu, “un contacte des d’un punt de vista molt tècnic, centrat en la dimensió biològica”, l’antropologia li va permetre obrir-se a una comprensió més holística. Des de fa quatre anys s’encarrega de l’espai interreligiós de la [Fundació Migra Studium](#), un projecte dels jesuïtes ubicat al barri Gòtic de Barcelona.

La seva congregació, la [Societat de les Filles del Cor de Maria](#), neix a París el 2 de febrer de 1791, en plena Revolució Francesa, de la mà del jesuïta **Pierre de Clorivière** i d’**Adélaïde de Cicé**. Tots dos van decidir obrir una congregació d’espiritualitat ignasiana amb la singularitat de la persecució religiosa del moment. La branca masculina va desaparèixer amb la restauració a Europa de la Companyia de Jesús; en canvi, la femenina, ha perviscut. Avui a Catalunya són una quinzena de germanes i, a tota la província d’Espanya, una cinquantena. Comparteixen la font espiritual de **sant Ignasi** amb d’altres congregacions, com són la Societat del Sagrat Cor, les religioses de Jesús Maria, les Dames Angleses de Mary Ward, les Esclaves del Sagrat Cor de Jesús o les Filles de Jesús, conegudes com les Jesuïtines.

Com va marcar la Revolució Francesa l'estil de vida de la fundació?

Des del principi renunciem a l'hàbit i viuen la fe de forma clandestina, en secret, no sempre vivint en comunitat, i amb la gestió personal dels beneficis del propi treball. Són persones implicades en el món i que viuen la fe amb molta discreció. S'anticipen a les característiques que adoptarien els instituts seculars. Però sense ser-ho: neixen com a forma de vida religiosa. El fundador va pensar en conservar només el que era essencial per la vida religiosa: viure els vots des d'una profunda interioritat.

On comença el seu camí de fe?

En la meua història de fe i d'adoració, Déu m'ha buscat, jo no l'he buscat. A casa meua eren creients perquè vivíem en un context social i tradicionalment cristià, però no eren persones que visquessin la fe amb molta implicació en grups de revisió de vida o per l'estil. Sí que em van transmetre la fe, vaig fer la comunió, em vaig batejar, etc. Recordo les pel·lícules de la vida de Jesús per Setmana Santa, sempre em van cridar l'atenció, em sentia molt tocada. També recordo haver tingut una dimensió molt contemplativa. Estiuejàvem a Castelldefels i recordo el camí en cotxe de Barcelona a Castelldefels: ens hi anàvem apropant, cada cop es veien menys edificis, més vegetació; la posta i la sortida de sol allà mateix el mar... Allò em feia connectar molt amb alguna que em transcendia, m'admirava molt.

Quan va prendre una opció personal per cultivar la fe?

En el temps de la universitat vaig conèixer gent implicada en grups de vida cristiana. Primer, una noia protestant em va convidar un dia a anar al culte. Em cridava molt l'atenció. Després vaig conèixer una altra noia que estava molt ficada en grups i, coneixent el rector de la meua parròquia, em va conduir cap al Centre de Cristià dels Universitaris. Vaig entrar en grups, a fer pregària i vaig tenir la sensació de conversió, en el sentit que jo venia d'una tradició cristiana i de participar dels sacraments d'iniciació, però allà vaig fer una opció personal, perquè Déu em cridava.

Què passa quan acaba la universitat?

En aquell moment sento una crida molt forta a donar un pas cap a la vida religiosa. Però no en faig cas i hi passo una mica de puntetes. Conec una persona i em caso; i visc uns anys amb parella. Són aquests anys en què estudio antropologia, faig la tesi doctoral, conec aquesta vida cultural. Però hi havia una proposta que m'havia fet Déu i que jo no havia respost. Finalment aquesta relació no funciona i es trenca, i la meua vida trontolla. De cop i volta sento un gran trencament i és un moment de ressituar-me i reconstruir-me.

Una persona del grup de revisió de vida em comenta que ha fet uns [exercicis espirituals](#). Em surt una feina, jo ja he acabat la tesi i durant sis anys faig classes a la Universitat de Vic. I durant aquets temps faig aquests exercicis espirituals en la vida quotidiana i em torna a sortir aquesta crida de Déu.

Com van anar aquells primers exercicis?

Ho recordo com una cosa molt entranyable. Els vaig fer amb el [jesuïta i arquitecte Enric Comas](#). En aquests exercicis em torna a sortir aquesta crida, altra cop. Ho comento amb ell i penso: "Ni hablar, ni hablar". I torno a passar-hi de puntetes.

Fins que al cap d'un any, el contacte amb l'Enric Comas em va portar a Manresa, a veure què hi feien, els jesuïtes. Paral·lelament, quan anava a treballar a Vic agafava a les vuit del matí l'autocar el Sagalès, que para a Casp, just davant de l'església. Un bon dia vaig veure que algú sortia de l'església i vaig pensar que hi feien l'eucaristia a primera hora. I així m'hi vaig apuntar. Jo entenc que Déu a mi m'ha anat buscant a partir d'aquestes casualitats. Al cap d'un any, faig uns exercicis de vuit dies a la Cova de Manresa, i m'acompanya l'Ana Maria Díaz, carmelita missionera. I torno altre cop a sentir-ho. Ho parlo amb ella i amb el David Guindulain, i vaig veure que ho havia d'afrontar.

Quin va ser el catalitzador?

Em va cridar molt l'atenció un escrit de Cristina Kaufmann, que explica que havia sentit en algun moment que Déu li deia "aquesta és l'última vegada que et crido". Jo potser no ho vaig sentir així, però sí que va ser un moment de dir-me: "Alícia, intenta contestar aquesta pregunta, afronta-la!". Llavors vaig fer els exercicis de la vida quotidiana amb l'accent del discerniment. Això va ser el curs 2009-2010. Ho recordo com d'un moment molt fort i entranyable. Va ser com anar trobant la voluntat de Déu, anar-m'hi apropant, anar encaixant allò que Déu m'estava demanant.

Per què diu que "hi passava de puntetes"? A què tenia por?

Potser no era el meu moment vital, em calia madurar o passar per altres experiències. Després es pot fer la lectura en clau que Déu et busca, Déu és fidel i espera la teva resposta i et dona la llibertat perquè tu responguis o decideixis. Socialment, tenia una trajectòria de vida cristiana molt curta; i això havia d'anar creixent. Hi ha la necessitat de fer un procés abans de ser capaç de reconèixer Déu i de dir que sí a aquesta aliança.

I amb aquesta decisió presa, l'any 2010 comença un període de formació amb la congregació?

Començo a buscar, no tenia clar amb quina congregació. No tenia trajectòria ni referents, tampoc vaig anar a cap escola cristiana. Parlant amb uns i altres, l'Ana Maria em va voler posar en contacte amb una persona molt carismàtica, que era Filla de Maria. Però no donava respostes perquè va resultar que era una havia emmalaltit, tenia un càncer. En paral·lel estava fent un voluntariat a l'Hospital de la Vall d'Hebron, als serveis religiosos amb els malalts, i hi havia una Filla del Cor de Maria que també era voluntària. Vaig parlar-hi i va ser com anar encaixant peces.

Viu en comunitat?

Ara no, no. Tenim una comunitat al carrer València, però és la infermeria, amb persones molt grans, una de les germanes ha fet cent-dos anys! Són molt maques i quan comparteixes amb elles l'oració sents una connexió, una energia; però allà no és possible l'intercanvi que demana el temps de formació. Ara mateix visc sola, a la intempèrie. Però tinc la comunitat de la ciutat de València com a referència. Hi vaig sovint.

Què implica la formació en aquesta congregació?

La formació consisteix amb què tu, continuant amb la teva vida ordinària, tens un

seguit de trobades amb una persona de referència i vas introduint-te en el carisma: en les constitucions, els moviments, els comentaris que va fer el fundador a les constitucions dels jesuïtes... Es treballen diferents documents i els comparteixes amb la teva persona formadora o amb tota la comunitat.

No existeix un espai físic, una comunitat pròpiament on viure el noviciat?

No, hi ha les etapes habituals: el noviciat, el juniorat, la tercera prova... Però no es trenca la teva quotidiana per fer un o dos anys de noviciat. Normalment el noviciat són entre dos i quatre anys. El meu va durar quatre anys, segurament perquè no tenia aquesta comunitat de referència formativa. Hi ha molta diversitat d'itineraris i de noviciats. A l'Àfrica o l'Índia viure soles és infreqüent, perquè ja culturalment no està gaire ben vist que una dona visqui sola.

Tampoc ho enteneu com un noviciat a distància...

No ho explicaria així, perquè la nostra vida mateixa és el noviciat. En el meu cas, jo havia de viatjar a València o a Múrcia per trobar-me amb la formadora i amb la comunitat de referència i llavors hi compartia coses. Però el noviciat es fa participant en la vida quotidiana. Més enllà de si vius dins o fora de la comunitat, la clau és la comunió que tens amb les persones que comparteixen el teu carisma i la teva interioritat. Viure sota el mateix sostre és secundari.

I això com es tria o decideix? Va en funció del que cadascú sent?

Sí, però també de l'obediència, del diàleg. Amb la meva superiora he fet un discerniment i a dia d'avui tenim la sensació que la meva crida és estar aquí a Barcelona. També hauria pogut anar a viure a València o a Múrcia, les dues comunitats on hi ha persones més joves amb capacitat formativa.

Què hi ha a Barcelona que digui "aquest és el meu lloc"?

Sobretot hi ha la tasca que estic fent a Migra Studium, amb el projecte de l'espai interreligiós. Però també faig acompanyament espiritual, amb trobades mensuals; faig exercicis espirituals a Manresa i exercicis en la vida quotidiana, des de fa uns tres anys.

Com lliga la vocació amb el fet de donar exercicis espirituals?

Em sento molt cridada a acollir i acompanyar les persones que estan fent aquest procés. Em crida molt això que en diem "mistagoga": treballar per ajudar a desvetllar la presència de Déu en les persones. També ho faig una mica aquí, a l'espai interreligiós.

Arriba un grup d'escola, què proposeu als nois i noies que venen a fer la visita?

A partir d'un itinerari i amb diferents activitats i tallers, treballem amb la diversitat cultural i religiosa. Intentem que les persones que arriben, que sobretot són infants i joves, facin una experiència amb allò que els supera, del transcendent, amb la dimensió espiritual o amb la seva tradició religiosa. Perquè cadascú viu la interioritat o l'espiritualitat d'una manera diferent.

I com responen?

És una feina de picar pedra. Els infants que venen no acostumen a estar gaire pel tema, però és molt bonic veure al final de la visita les ressonàncies que ha en aquestes persones. Diuen: “m’he sentit acollit”, “he sentit igualtat”, o “claredat”, o “espiritualitat”; o el respecte, és un valor que impacta molt. Recordo amb una visita d’adults, d’una entitat social d’una persona que al final del recorregut va dir: “jo avui m’he adonat que tinc una dimensió espiritual”. Això és una crida per mi, sento que la feina que faig aquí hi encaixa.

Portes enfora, l’espiritualitat no és un àmbit gaire reconegut...

Durant molts anys s’ha dit que vivim en societats secularitzades, però els sociòlegs diuen darrerament que vivim en societats plurals. I hi ha molta gent que busca. El meu parer és que tothom té una dimensió espiritual i el tema és quin nom li poses, com la reconeixes. Hi ha moltes reticències, per la història que tenim, a canalitzar-la amb la religió cristiana, catòlica. Això no vol dir que la gent no tingui un moviment intern, que no hi hagi alguna cosa que no s’estigui movent dintre seu o que no es faci les preguntes que es fa tot ésser humà: què faig aquí, cap a on vaig, què hi ha després de la mort... Aquestes preguntes tan fonamentals que intentem respondre.

Unes respostes que ofereix l’opció per la vida religiosa? Com es reconeix una religiosa Filla del Cor de Maria?

Com a Filla del Cor de Maria m’identifico en la intempèrie, en la frontera i en el viure en la nit. Tinc una imatge gravada: en període de formació, a París vam conèixer el lloc on vivia amagat el fundador, un amagatall d’un apartament de París. Sortia a les nits a donar l’eucaristia i els sacraments a les persones que li ho demanaven. Per mi això és un tret concret del carisma. En aquesta nit en què aparentment vivim, preservar l’eucaristia. Després cada persona té un accent o un altre. Després és un carisma marià, cordial, i Maria per mi és la figura de l’acollida, de l’obertura, de la intercessió –quan diu “no tenen vi” –, aquesta capacitat de diàleg amb Jesús, d’amistat profunda amb Jesús. Això és el que intento viure i cap a on camino.

Com entén la frontera?

La frontera és ser presència en aquest diàleg interreligiós: hi entren cultures i maneres de pensar. A la [inauguració del curs de Cristianisme i Justícia](#), el jesuïta **Jacques Haers** va descriure una imatge que em va tocar profundament. Els anglesos, deia, tenen dues paraules per descriure la frontera: “border” i “frontier”. La primera parla d’una línia, que separa dos espais; però la frontera respon a la imatge d’un cirurgià, que obre una ferida. Per mi és això: la frontera és una possibilitat de trobada, no hi ha uns aquí i uns altres allà; però alhora és una ferida, perquè hi veus els teus límits, els límits de l’altre i a partir d’aquestes limitacions i dels conflictes, intentes possibilitar alguna altra cosa. En el diàleg interreligiós, però també entre persones no creients i creients. Recordo una vegada una professora que ens va dir que per ella la religió és una imposició i un adoctrinament. Jo sento la crida a dialogar també amb aquestes persones que ens mostren hostilitat o incomprensió; però que venen i després et diuen “l’any que ve potser m’agradaria tornar”.

Però en la frontera es fa difícil arrelar...

Abans parlàvem del lloc... Jo vaig celebrar els vots el 2 de febrer, el dia de la vida religiosa, en una petita sala de la comunitat, on no hi havia res, tot era molt senzill vaig. Aquell dia vaig tenir la sensació d'eternitat, de transcendir el temps, però també de transcendir l'espai. Cada cop sento que visc arrelada en Déu; l'espai i el temps són secundaris. I això no vol dir que com a persona no sigui sensible: m'imagino plorant el dia que hagi de marxar d'aquí! Tens uns afectes i fas uns vincles i t'estimes profundament el que fas, però Déu a mi m'ha comunicat més d'un cop: "la meva crida està sobre d'això". Per sobre d'aquest espai, d'aquest moment; és una cosa que transcendeix.

En una Església preocupada per la pèrdua d'influència, amb comunitats que tanquen per manca de relleu, pot semblar innocent o poc ambiciós parlar de viure a la intempèrie. Una certa estructura pot ajudar a difondre el missatge de l'evangeli. Com casen totes dues coses?

En el moment en què vam néixer, era important viure desarrelades de l'estructura i de les estructures del món. Nosaltres vivim un profund carisma eclesial des del cobrir necessitats i recolzant l'estructura. Quan la necessitat està coberta, marxem. A València hi ha una escola perquè es va veure la necessitat d'obrir una escola en aquell context; però no ens caracteritzem per tenir obres molt estables. L'estructura facilita una possibilitat de trobada, de transmissió. I el nostre carisma és més de recolzar aquesta estructura que de construir-ne de noves.